

Ämnesprov, läsår 2016/2017

Historia

Delprov B

Årskurs

9

Elevers namn och klass/grupp

Prov som återanvänds av Skolverket omfattas av sekretess enligt 17 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen. Detta prov återanvänds av Skolverket t.o.m. **2023-06-30**.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Källkritik

Jag har tio källor till min bok om andra världskriget. Men jag har bara lite information om varje källa. Naturligtvis behöver man veta mer för att avgöra om en källa är trovärdig eller inte. Men eftersom jag är duktig på källkritik kan jag säga hur den information jag har påverkar källans trovärdighet.

13

Uppgift: Sätt ett kryss för om informationen om källorna 1-10 gör dem mer trovärdiga, mindre trovärdiga eller om informationen inte har någon betydelse för källornas trovärdighet. Sätt **ett** kryss på varje rad.

	Källa	Information om källan	Informationen om källan gör den MER trovärdig	Informationen om källan gör den MINDRE trovärdig	Informationen om källan har ingen betydelse för trovärdigheten
1.	En text	Texten är förfalskad.			
2.	En text	Texten är skriven på ett språk som Anita inte förstår.			
3.	En karta	Kartan är från 2016.			
4.	En affisch	Affischen är en tysk propaganda-affisch som användes under andra världskriget.			
5.	En text	Texten är skriven av ett barn.			
6.	En text	Innehållet i texten stämmer inte överens med en annan källa.			
7.	En text	Texten är en avskrift av ett brev som har försvunnit.			
8.	Ett foto	Fotot är taget av en soldat under en strid i början av andra världskriget.			
9.	En karta	Kartan användes under andra världskriget.			
10.	En radio-inspelning	Ljudet är av dålig kvalitet.			

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Regissör Tarantino använder Förintelsen

Filmen *Django Unchained*, från 2012, handlar om en före detta slav som hämnas på sin slavägare. I en intervju säger regissören, Quentin Tarantino, så här om sin film:

“Jag menar att det har funnits två förintelser i Amerika, slaveriet är en av dem. I USA har vi talat om förintelsen mot indianerna* men vi har inte tagit upp hur slavhandeln liknar Förintelsen och Auschwitz. Min film tar upp det.”

* Idag används ofta ordet ursprungsbefolkning istället för indianer. Ordet indianer kan upplevas som kränkande.

14

Uppgift:
Skriv och resonera om Quentin Tarantinos **användning av historia** i uttalandet ovan, med hjälp av **historiska exempel**.

Ditt resonemang ska innehålla		
E	C	A
En rimlig anledning till att Tarantino jämför slavhandeln med Förintelsen.	Två rimliga anledningar till att Tarantino jämför slavhandeln och Förintelsen.	Tre rimliga anledningar till att Tarantino jämför slavhandeln och Förintelsen.
Ett historiskt exempel Tarantino kan ha tänkt på som en rimlig likhet mellan slavhandeln och Förintelsen.	Två historiska exempel Tarantino kan ha tänkt på som rimliga likheter mellan slavhandeln och Förintelsen.	Två historiska exempel Tarantino kan ha tänkt på som rimliga likheter mellan slavhandeln och Förintelsen.
	Två historiska exempel som visar att slavhandeln och Förintelsen skiljer sig åt.	Tre historiska exempel som visar att slavhandeln och Förintelsen skiljer sig åt.

[illegible]

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Källor om krigsbarn

Historikern Anita Bengtsson studerar de finska krigsbarn som fick skydd i Sverige under andra världskriget.

15

Läs och titta på källorna A-E och lös sedan uppgifterna 1-5.

Källa A: Bild och bildtext, 1944

Finska barn som anlänt till Stockholm och som tas om hand av kvinnor från Lottakåren*.

* Lottakåren är en försvarsorganisation för kvinnor som funnits i Sverige sedan 1924. Det är frivilligt att vara med i Lottakåren.

Källa B: Brev från en finsk flicka på väg mot Sverige, 1944

Kära Mamma

Resan går bra. Vi är inte i Uleåborg än. I natt kunde jag knappast sova. Jag vaknade kl 2 och 4 och kunde inte sova på länge. Det gungar så hämskt att jag inte kan skriva. I går fick vi köttsoffa och välling. Man fick äta på odiskade tallrikar. Ett ägg var ruttet. Det var grönt och luktade illa. Jag slängde det. I Tammerfors var det hämskt mycket snö. /.../ Ja, mina smörgåsar är slut från röda väskan. Jag längtar så. Jag kommer snart hem. Dom sjunger alla möjliga sånger. Det är så långsamt här. Det är bräddor för fönstret och det regnar genom springorna på mig. Jag skriver inte mera. Många hälsningar till lilla rara mamma och farbror Markus.

Maje/ En puss åt er

Ps. Kan mamma läsa brevet adjö adjö

Skriv snart

Källa C: Artikel i Dagens Nyheter, 1941

De första finska barnen har nu lyckligt anlänt till Stockholm. Barnen är alla 2 till 6 år gamla. De var bleka efter resan. Flyglarmet hade gått två gånger under resan och varnat för ryska stridsplan i Åbo.

Barnen åt på Stadsmissionen. Ingen förstod ett ord svenska, men varje barn hade fått en egen lotta som skulle ta hand om dem. Därför verkade de ganska nöjda ändå.

Källa D: Artikel i Allehanda, 2012

Intervju med Ruth Näslund i samband med hennes 90-årsdag den 17 november 2012.

När Ruth var ung jobbade hon bland annat på Bäckagårdens barnkoloni i Örnsköldsvik. Där hon tog hand om 24 finska barn. Det har hon starka minnen ifrån:

– Det var mycket att göra, barnen var från tre års ålder och uppåt. Jag fick följa med dem till läkare och se till att de fick sina mediciner. Många år senare kom två av flickorna, som då var vuxna, och hälsade på mig, berättar hon.

Källa E: Bild, London 1944

Bilden visar engelska barn på väg från London för att få skydd utanför staden, på den engelska landsbygden.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på Allgot.se – eller välj bland alla tiotusentals färdiga dokument som andra lärare skapat.

Från källorna drar Anita Bengtsson två slutsatser:

Slutsats 1. Kvinnor tog hand om de finska krigsbarnen.

Slutsats 2. Resan från Finland till Sverige var jobbig för de finska krigsbarnen.

Uppgift 1: Vilken eller **vilka** källor kan Anita ha använt för att dra **slutsats 1**? Sätt **0-5** kryss.

Källa A	☐
Källa B	☐
Källa C	☐
Källa D	☐
Källa E	☐

Uppgift 2: Vilken eller **vilka** källor kan Anita ha använt för att dra **slutsats 2**? Sätt **0-5** kryss.

Källa A	☐
Källa B	☐
Källa C	☐
Källa D	☐
Källa E	☐

Uppgift 3: Finns det någon eller några källor Anita inte kan använda för att studera finska krigsbarn. Varför?

Uppgift 4: Resonera om **trovärdigheten** hos de källor Anita kan använda för att dra **slutsats 1**. Ge tre exempel.

Uppgift 5: Resonera om källorna kan förstärka varandra för att underbygga Anitas **slutsats 1**?

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på
Allgot.se – eller välj bland alla *tiotusentals*
färdiga dokument som andra lärare skapat.

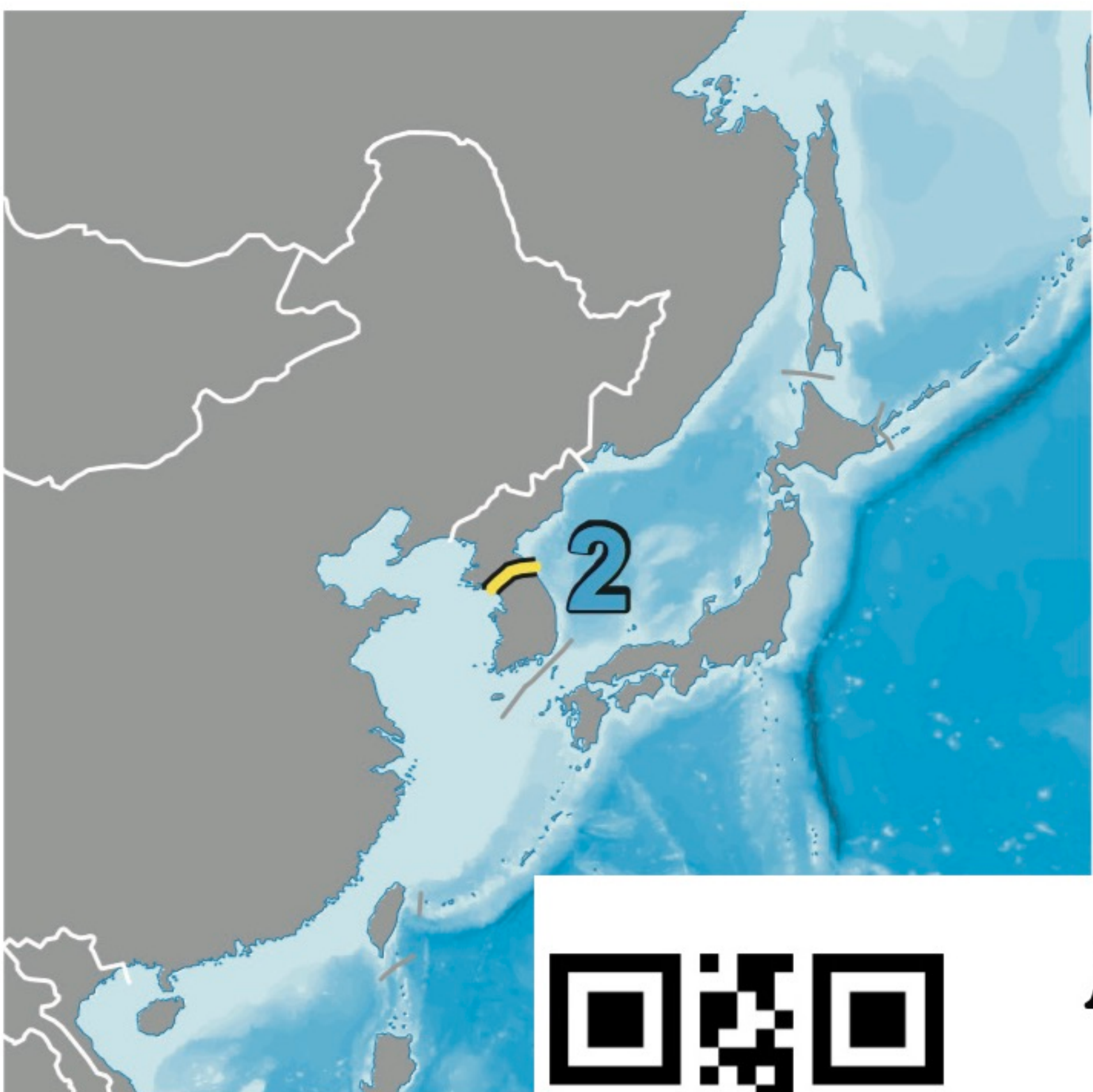
Gränser som konsekvenser

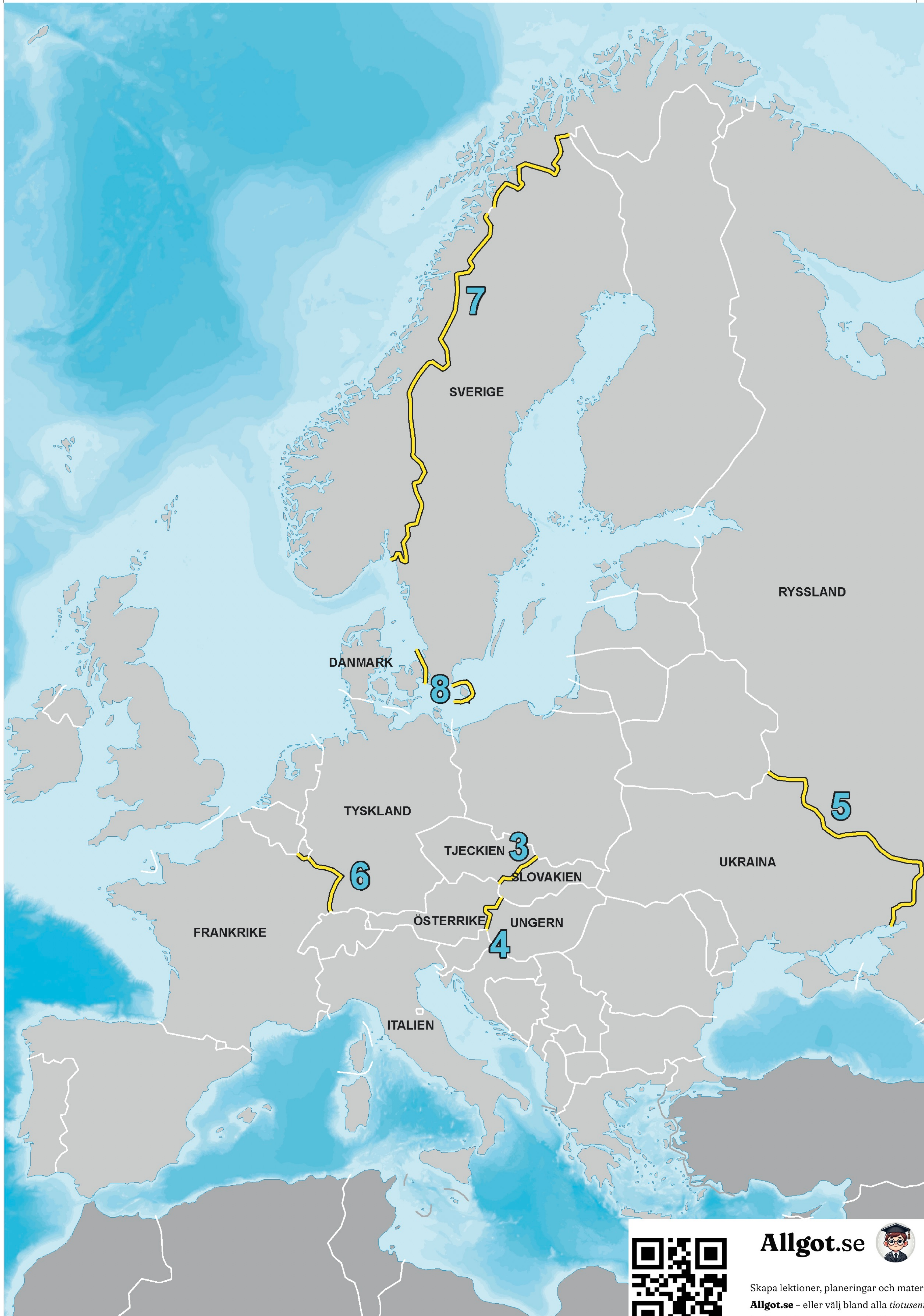
Gränserna mellan länder i världen är konsekvenser av historiska händelser. I den här uppgiften ska du koppla ihop åtta gränser som finns nu med händelser före, under och efter världskrigen. Gränserna är markerade i kartorna nedan och bredvid.

16

Avgör om gränserna mellan dagens länder är **konsekvenser** av händelser **före** världskrigen, händelser **under** världskrigens tid eller händelser **efter** världskrigen genom att kryssa för rätt alternativ. Sätt **ett** kryss på varje rad.

Den nuvarande gränsen mellan länderna:		... är en konsekvens av händelser före världskrigen (före 1914)	... är en konsekvens av händelser under världskrigens tid (1914 - 1945)	... är en konsekvens av händelser efter världskrigen (efter 1945)
1.	Israel och Egypten			
2.	Nordkorea och Sydkorea			
3.	Tjeckien och Slovakien			
4.	Österrike och Ungern			
5.	Ryssland och Ukraina			
6.	Frankrike och Tyskland			
7.	Sverige och Norge			
8.	Sverige och Danmark			

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på
Allgot.se – eller välj bland alla *tiotusentals*
färdiga dokument som andra lärare skapat.

Nazisterna använder historia

Romerska standar (standar betyder ungefär flaggor) under antiken.

Tyska standar som användes av nazisterna.

Nazisterna var mycket intresserade av romarriket och den romerska armén. Under andra världskriget använde nazisterna standar som liknade de som romarna använde under antiken.

17

Uppgift: Skriv och resonera om **varför** nazisterna ville efterlikna den romerska armén/riket med hjälp av **historiska exempel**.

Ditt resonemang ska innehålla		
E	C	A
En rimlig anledning till att nazisterna ville efterlikna den romerska armén/riket. Underbygg med ett historiskt exempel som visar varför romerska armén/riket användes.	Två rimliga anledningar till att nazisterna ville efterlikna den romerska armén/riket. Underbygg varje anledning med minst ett historiskt exempel som visar varför romerska armén/riket användes.	Tre rimliga anledningar till att nazisterna ville efterlikna den romerska armén/riket. Underbygg varje anledning med minst ett historiskt exempel som visar varför romerska armén/riket användes.

[illegible]

Tidsperioder

18

Lös uppgifterna 1-4 genom att skriva in rätt **bokstäver** i tabellen.

Skriv bara in **en bokstav** i varje ruta.

Vi har redan skrivit in bokstaven för Storbritannien i kolumn 4: Viktiga områden/stater.

Tidsperiod	1: Årtal	2: Personer	3: Händelse	4: Viktiga områden/ stater
Det antika Egypten				
Den europeiska kolonialismen				
Den industriella revolutionen i Storbritannien				F
Världskrigens tid				
Efterkrigstiden				

1. Årtal

Skriv in **bokstaven** för det årtal när tidsperioden **börjar** i kolumn 1.
Tre bokstäver ska bli över.

- A. 3000 f.Kr.
- B. 1200-talet
- C. 1300-talet
- D. 1400-talet
- E. 1700-talet
- F. 1914
- G. 1946
- H. 1989

2. Personer

Skriv in **bokstaven** för **den grupp personer** som hör till rätt tidsperiod i kolumn 2.
En bokstav ska bli över.

- A. James Watt, Mary Wollstonecraft, George Stephenson
- B. Kleopatra, Hatschepsut, Tutankhamon
- C. Olof Palme, Margaret Thatcher, Indira Gandhi
- D. Christofer Columbus, Isabella I av Kastilien, Vasco Da Gama
- E. Gavrilo Princip, Adolf Hitler, Sophie Scholl
- F. Napoleon Bonaparte, Maximilien de Robespierre, Jean Bernadotte

3. Händelse

Skriv in **bokstaven** för den **händelse** som hör till rätt tidsperiod i kolumn 3.
En bokstav ska bli över.

- A. Kubakrisen
- B. Byggandet av pyramider
- C. Stormningen av Bastiljen
- D. Uppfinnandet av Spinning Jenny
- E. Atombomben över Hiroshima
- F. Inledning av triangelhandeln

4. Område/ stater

Skriv in **bokstaven** för de **områden/stater** som var viktiga under rätt tidsperiod i kolumn 4.
En bokstav ska bli över.

- A. Sumer, Mayariket, Babylonien
- B. USA, Sovjetunionen
- C. Portugal, Spanien, Storbritannien, Frankrike
- D. Tyskland, Storbritannien, USA, Frankrike, Sovjetunionen, Österrike-Ungern, Japan, Italien
- E. Frankrike, Tysk-romerska riket
- F. Storbritannien (vi har strukit över ordet eftersom vi redan har placerat alternativet i tabellen)

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på
Allgot.se – eller välj bland alla *tiotusentals*
färdiga dokument som andra lärare skapat.

Orsaker till och konsekvenser av välfärdssamhället i Sverige

Välfärden i Sverige byggdes delvis upp efter andra världskrigets slut och fram till 1970-talet.

Orsaker

19

1. Avsluta meningarna i kolumn 1 genom att skriva in **rätt bokstav** från kolumn 2. Två bokstäver blir över.

Kolumn 1

Efterfrågan på industriarbetare ledde till ...	
Flytt från landsbygd till stad ledde till ...	
Förstörelsen i Europa efter andra världskriget ledde till ...	

Kolumn 2

- A. högre löner.
- B. rösträtt för kvinnor.
- C. beslut om en miljon nya bostäder.
- D. sänkta skatter.
- E. stor export av svenska industrivaror.

2. Vilka påståenden är **orsaker till att det blev mer jämställt mellan kvinnor och män i Sverige under 1960-talet? Sätt **två** kryss.**

A. Fler kvinnor stannade hemma för att ta hand om barn.	
B. Fler kvinnor kom ut i arbetslivet.	
C. P-pillret hindrade många oönskade graviditeter.	
D. Kvinnor och män började tjäna lika mycket pengar.	
E. Kvinnor kämpade sig till rösträtt.	

Konsekvenser

3. Den svenska industrin gick så bra under 1960-talet att det saknades arbetskraft. Vad gjorde industrin för att lösa problemet? Sätt **ett** kryss.

A. Ökade arbetstiden.

B. Anställde barn i fabrikerna.

C. Anställde arbetskraft från andra länder.

D. Höjde pensionsåldern.

4. Vilka påståenden beskriver **konsekvenser** av välfärdssamhället 1945 - 1970? Sätt **två** kryss.

A. Människor fick bättre ekonomi eftersom skatterna sänktes.

B. Ekonomiska skillnader minskades genom att bidragen ökade.

C. Produktionen ökade eftersom veckoarbetstiden höjdes.

D. Människor arbetade mindre eftersom veckoarbetstiden sänktes.

5. Den snabba ekonomiska utvecklingen gjorde att fler kunde handla dyra varor. Vilka produkter blev vanliga ägodelar i Sverige under 1960-talet? Sätt **två** kryss.

A. Hemdatorn.

B. Bilen.

C. TV:n.

D. Mikrovågsugnen.

Allgot.se

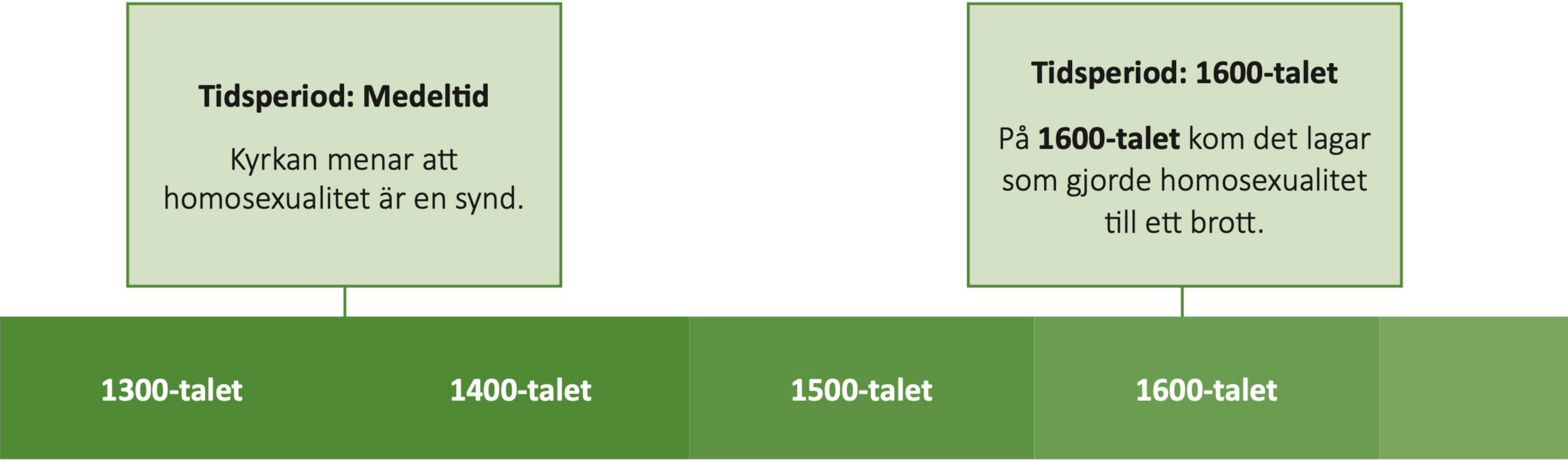
Skapa lektioner, planeringar och material på
Allgot.se – eller välj bland alla *tiotusentals*
färdiga dokument som andra lärare skapat.

Synen på homosexualitet i Sverige – kontinuitet och förändring

Du har tillgång till en tidslinje där du kan läsa om synen på homosexualitet och homosexuella i Sverige.

20

Uppgift:
Skriv och resonera med exempel från tidsperioderna i tidslinjen om **kontinuitet** och **förändring** i synen på homosexualitet/homosexuella i Sverige.

Ditt resonemang ska innehålla		
E	C	A
Något av begreppen kontinuitet eller förändring. Hänvisningar till minst två av tidsperioderna i tidslinjen vad gäller något av begreppen kontinuitet eller förändring.	Båda begreppen kontinuitet och förändring. Exempel från samtliga tidsperioder i tidslinjen som visar kontinuitet eller förändring.	Båda begreppen kontinuitet och förändring. Exempel från samtliga tidsperioder i tidslinjen som visar kontinuitet och exempel från samtliga tidsperioder i tidslinjen som visar förändring

1944 bestämmer riksdagen att det inte längre är brottsligt att vara homosexuell.

1979 bestämmer Socialstyrelsen att inte längre beteckna homosexualitet som en sjukdom.

En grupp homosexuella protesterar
i trappan till Socialstyrelsen mot att
homosexualitet sågs som en sjukdom,
1979.

2008-15 Hatbrott riktat mot sexuell läggning är det mest anmälda hatbrottet.

2009 beslutar Riksdagen om könsneutrala äktenskap. Det innebär att de som gifter sig inte behöver vara en man och en kvinna.

Idag gifter sig även samkönade par i kyrkan.

På **1800-talet** börjar man se på homosexualitet som en sjukdom.

2000-talet

[illegible]

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Lined area for writing or drawing.

Pennfabriken

21

Det här är reklam för företaget Pennfabriken. Ange **en rimlig anledning** till att Pennfabriken använder historia och skriver "Bästa pennorna sedan 1880" i sin reklam.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på
Allgot.se – eller välj bland alla *tiotusentals*
färdiga dokument som andra lärare skapat.

Att använda historia i en diskussion om NATO

Här är två citat från personer som tycker olika om historien och därför har olika uppfattningar om Sverige ska vara medlem i militäralliansen NATO eller inte.
Läs i pratbubblorna vad personerna säger och gör sedan uppgiften.

Nu måste vi gå med i NATO. Vi kan inte lita på att andra länder kommer att skydda oss om det blir krig.

Under andra världskriget klarade vi oss, men vi lät nazisterna transportera trupper och varor genom Sverige. Denna feghet får inte upprepas.

Person A

Neutraliteten är en politik som vi har haft i 200 år och som de flesta svenskar tycker är bra. Vi blev varken indragna i första eller andra världskriget och inte heller i kalla kriget eftersom vi varit neutrala.

Person B

22

Uppgift: Stämmer påståendena med det person A, person B eller båda säger?
Sätt **ett** kryss på varje rad.

		A	B	Båda
1.	Vad som hände under andra världskriget har betydelse för om vi ska gå med i NATO eller inte.			
2.	Det är bra att titta på vad som hände förr i tiden när vi ska fatta beslut om framtiden.			
3.	Eftersom Sverige inte blev indraget i andra världskriget är neutralitet bra i framtiden.			
4.	Vi lär oss mer av historien om vi tittar på hur det varit under flera hundra år.			
5.	Om vi har gjort på samma sätt länge och det har fungerat så bör vi fortsätta göra på samma sätt i framtiden.			
6.	För att göra rätt i framtiden är det viktigt att vi lär oss av historien.			
7.	Eftersom Sverige gjort fel förr i tiden är det viktigt att vi gör saker annorlunda i framtiden.			
8.	Vi ska vara neutrala, eftersom det Sverige gjorde under andra världskriget var rätt.			
9.	Om man använder historiska exempel när man argumenterar för eller mot något kommer fler att bli påverkade.			
10.	Det är fel att påstå att Sverige var helt neutralt under andra världskriget.			

Framtidens hälsa?

Laura och Damir diskuterar människors hälsa i framtiden.

I framtiden kommer människor att må bättre och vara friskare.

Laura

Nä, jag tror att människor kommer att må sämre och vara sjukare.

Damir

23

Skriv hur Laura och Damir kan motivera sina olika åsikter om människors hälsa i framtiden. Ge dem **ett historiskt exempel** och **ett exempel från nutiden** som kan underbygga deras olika åsikter.

Hjälp Laura att argumentera. Ett viktigt **historiskt** exempel för Laura kan vara:

Ett viktigt **nutida** exempel för Laura kan vara:

Hjälp Damir att argumentera. Ett viktigt **historiskt** exempel för Damir kan vara:

Ett viktigt **nutida** exempel för Damir kan vara:

[illegible]

Källor i proven

Delprov A

Sida	Källa	Licens
3	Wikimedia Commons	CC
3	Wikimedia Commons	CC
3	Wikimedia Commons	CC
10	Wikimedia Commons	CC
11	stockholmskallan.se	CC
12	Wikimedia Commons, modifierad	CC
12	Wikimedia Commons	CC
12	Wikimedia Commons	CC
14	Wikimedia Commons	CC
18	Scanpix	CC
20	Wikimedia Commons, modifierad	CC
22	Minnenas journal, Svenska Media Docu AB, modifierad	Copyright
23	Wikimedia Commons	CC
23	Flickr, modifierad	CC

Delprov B

Sida	Källa	Licens
3	Illustration: Anita Bengtsson av Carin Karlsson, ritbolaget.se	Copyright
4	Wikimedia Commons	CC
6	Scanpix	Fri användning
6	Scanpix	Copyright
8	Karta?	Copyright
8	Karta?	Copyright
9	Karta?	Copyright
10	Wikimedia Commons	CC
10	Wikimedia Commons	CC
17	QX	Copyright
17	Privatfoto	Copyright

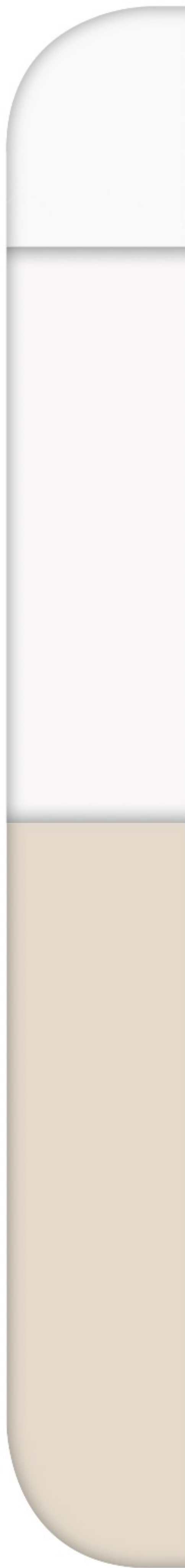
Övriga vektorer och illustrationer: Pixabay och/eller Josefin Björk.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

MALMÖ HÖGSKOLA

Institutionen för individ och samhälle

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

© Skolverket